

**DAVLAT KREDITI – DAVLAT EHTIYOJLARI UCHUN PUL
MABLAG‘LARINI JALB ETISH SHAKLI.**

Xalilov Bahromjon Bahodirovich

Osiyo Xalqaro Universiteti, Buxoro,

Iqtisodiyot kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasida davlat krediti va uning turlari to‘g‘risida, shuningdek ularni ishlatish bosqichlari va ularni amalga oshirish tamoyillari, kredit tizimi asosiy vazifalari va ularni amalga oshirish bosqichlari to‘g‘risida to‘xtalib o‘tilgan.*

Kalit so‘zlar: *davlat krediti, kredit shartlari, kredit tamoyillari*

Ma‘lumki, kredit yuridik va jismoniy shaxslarning bo‘sh turgan mablag‘larini kredit resurslariga jalb etish, ularni qaytarish va foizlar to‘lash sharti bilan foydalanuvchilarga berish bilan bog‘liq bo‘lgan o‘ziga xos moliyaviy munosabatlar majmuidir. Kredit iqtisodiy jihatdan ssuda kapitali harakati shakllaridan biri bo‘lib, yalpi ijtimoiy daromad qiymatini, milliy daromad-ning muayyan qismini ikkilamchi ravishda taqsimlashdan iboratdir.

Kredit tovar-pul munosabatlariga xos bo‘lgan va pul harakatini bildiruvchi kategoriyadir. Kredit deganda vaqtincha o‘z egalari qo‘lida bo‘sh turgan pul mablag‘larini boshqalar tomonidan ma‘lum muddatga haq to‘lash sharti bilan qarzga olish va qaytarish yuzasidan kelib chiqqan munosabatlarini tushunish kerak. Moliya bilan kreditning umumiyliги shuki, ularning har ikkalasi ham pul mablag‘lari ishtirokidagi munosabatlarni anglatadi, ular-ning farqi esa pul mablag‘larini jamlash va ishlatish usulining har xil bo‘lishidan kelib chiqadi.

Shunday qilib, kredit munosabatlarining mavjudligiga quyidagilar sabab bo‘ladi:

♦ ijtimoiy takror ishlab chiqarish jarayonida pul tovar resurslari doiraviy aylanishining xususiyatlari, ba‘zilarida vaq-tincha bo‘sh pul mablag‘larining paydo bo‘lishi va boshqalarda qo‘-shimcha pul mablag‘lariga ehtiyoj tug‘ilishi;

♦ tovar va pul munosabatlarining va u bilan bog‘liq bo‘lgan qiymat qonunning amal qilishi;

♦ turli korxonalarda fondlarning doiraviy aylanishida ishlab chiqarish bilan iste‘molning bir vaqtga to‘g‘ri kelmasligi.

Yuqoridagi sabablar davlat, korxona, firmalarda ishlab chiqarishni rivojlantirish, kapital qurilish, texnika vositalarini sotib olish, aylanma mablag‘larini to‘ldirish, tovar muomalasini tezlatish uchun vaqti-vaqti bilan qo‘shimcha pul resurslarini zarur bo‘lib qolishiga olib keladi.

Kredit kengaytirilgan takror ishlab chiqarishni ta‘minlash, mehnat unumdorligini oshirish, korxonalarni ilg‘or texnika bilan qurollantirishni tezlashtirishga imkon beradi. Ularning aylanma mablag‘larini to‘latish maqsadlariga xizmat qiladi. Shu maqsadda

korxonalar ixtiyoridagi pul mablag'laridan samarali foydalanishni tashkil etish uchun davlat tomonidan pul mablag'lari reja asosida safarbar etiladi. Bunga asos yuqorida ta'kidlab o'tganimizdek, bir tomondan vaqtincha bo'sh pul mablag'larining hosil bo'lishi va ikkinchi tomondan, korxonalarda qo'shimcha mablag'lar uchun vaqtinchalik zaruriyat paydo bo'lishidir.

Kredit munosabati ikki sub'ekt o'rtasida yuzaga keladi. Bunda biri pul egasi, ya'ni qarz beruvchi, ikkinchisi pulga muhtoj, ya'ni qarz oluvchi hisoblanadi. Kredit sub'ektlari davlat, korxona, tashkilot va aholi bo'lishi mumkin. Kreditning ob'ekti har qanday pul emas, balki, vaqtincha bo'sh turgan, egasi tomonidan ishla-tilmay va qarzga berilishi mumkin bo'lgan puldir.

Kredit to'rt xil vazifani bajaradi:

- pulga tenglashtirilgan to'lov vositalarini yuzaga chiqaradi, bo'sh turgan pullarni yig'ib oladi;
- bo'sh pul mablag'larini harakatga tushiradi, ishdagi kapi-talga aylantiradi, pulni pul topadi, degan qoidani amalga oshiradi;
- qarz berish orqali pul mablag'larini turli tarmoqlar o'rta-sida qayta taqsimlanishi bilan ishlab chiqarish resurslarining ko'chib turishini ta'minlaydi;
- qarz berish, qarz undirish vositalari orqali iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi, pul mablag'laridan ratsional foydala-nishni nazorat qiladi.

Kreditni muomaladagi naqd pullar o'rmini qoplaganligi sababli naqd pullarni tayyorlash, saqlash, tashish davrida qilinadigan xarajatlarni qisqartirishga, ularni tejashga olib keladi. Kredit munosabatlarining o'ziga xos xususiyati shundaki, kredit resurslaridan foydalanganlik uchun foiz undiriladi. Foiz milliy daromadni taqsimlash shakllaridan biridir. Foiz miqdori o'zgaruvchan ko'rsatkich bo'lib, ssudaning xarakteriga, qarzga bo'lgan muhtojlikka, kreditga bo'lgan talabga qarab o'zgarib turadi.

Bank krediti-kreditning asosiy shakli bo'lib, bunda pul mablag'lari vaqtincha ishlatish uchun banklar tomonidan taqdim etiladi. Bank krediti iqtisodiyotda asosiy va aylanma mablag'larni shakllantirishning muhim manbaidir. Bu kredit mablag'larni berish va qaytarish muddatiga qarab uchga bo'linadi:

- qisqa muddatli kreditlar – bir yilgacha muddat bilan beriladi, bu kreditlar korxonalarning joriy ishlarini amalga oshirish bilan bog'liq bo'lgan aylanma mablag'larni tashkil etish va harakatini ta'minlashga qaratiladi;
- o'rta muddatli kreditlar – besh yilgacha muddat bilan asosiy fond-larning harakati bilan bog'liq ishlarni ta'minlash uchun beriladi;
- uzoq muddatli kreditlar besh yil va undan ortiq muddatga asosan, qurilish ishlariga beriladi.

Kreditni berishda quyidagi tamoyillarga rioya qilinadi:

- ✚ kredit ma'lum muddatga beriladi;
- ✚ kreditfoiz bilan qaytarib olinadi;
- ✚ kredit aniq maqsadga mo'ljallab beriladi;
- ✚ kredit berishda xo'jalik sub'ektlarning to'lash qobiliyati hisobga olinadi;

✚ kredit moddiy boyliklar bilan ta'minlangan bo'ladi.

Kredit deganda pul mablag'lari yoki tovarlarni qaytarish sharti bilan haq olish evaziga muayyan muddatga berib turish tushuniladi. Kreditning bir qator shakllari bo'lib, davlat krediti shular jumlasidandir. Boshqacha qilib aytganda, pul mablag'larini davlat ehtiyojlari uchun jalb etish shakllaridan biri – davlat kreditidir.

Davlat krediti moliyaviy-iqtisodiy munosabatlar majmui sifatida bir tomondan davlat, ikkinchi tomondan yuridik va jismoniy shaxslar o'rtasidagi munosabatlardan iborat bo'lib, bunda davlat yuridik va jismoniy shaxslarning vaqtincha bo'sh turgan mablag'larini qarzga oluvchi shaxs sifatida ko'zga tashlanadi.

Huquqiy jihatdan davlat krediti huquqiy-me'yoriy hujjatlar bilan tartibga solinadigan munosabatlardir. Bu munosabatlarning maqsadi yuridik va jismoniy shaxslarga tegishli bo'lgan, vaqtincha bekor turgan pul mablag'larini ixtiyoriylik, muddatlilik, qaytarish sharti bilan haq to'lash asosida davlat qo'lida jamlanishiga va shu asosda davlat byudjeti taqchilligini qoplash va pul muomalasini tartibga solishga qaratilgandir.

Davlat krediti iqtisodiy atama sifatida davlat moliyasi, qim-matli qog'ozlar bozori, korxonalar va uy xo'jaliklari moliyasi, iqtisodiyot nazariyasi, makroiqtisodiy statistika, iqtisodiy tahlil, xalqaro moliyaviy munosabatlar, milliy iqtisodiyot, moliya huquqi va boshqa iqtisodiy atamalar bilan bog'liq. Davlat krediti moliya tizimining muhim bo'g'ini sanaluvchi kreditning tarkibiy qismini tashkil qiladi. Muddatlilik, qaytarilishi lozim ekanligi, haq olish evaziga berilishi kabi xususiyatlar har qanday kreditga, jumladan davlat kreditiga ham xosdir. Ammo shu bilan birga davlat krediti va bank krediti o'rtasida iqtisodiy hamda huquqiy jihatdan jiddiy farqlar mavjud.

Davlat krediti iqtisodiy jihatdan kapitalni ishlab chiqarishga qaratilmagan maqsadlarda, ya'ni davlat byudjeti taqchilligini qoplash uchun ishlatiladi va ishlab chiqarish harakati doirasida qatnashmaydi. Davlat krediti foizlari, odatda, soliqlar yoki yangi davlat qarzlari hisobiga qoplanadi, shu ma'noda davlat krediti oldindan olingan soliqlar deyilishi mumkin.

Bank tomonidan beriladigan kredit esa qoida tariqasida, ishlab chiqarish jarayonida ishtirok etadi, muayyan foyda olinishini ta'minlaydi va shu yo'l bilan faqat kreditning o'zini emas, balki uning foizlarini ham qoplash imkoni paydo bo'ladi. Huquqiy jihatdan olganda bank kreditida bank qarz beruvchi, jismoniy va yuridik shaxslar esa qarz oluvchi sifatida qatnashadi. Davlat kreditida esa davlat qarz oluvchi, yuridik va jismoniy shaxslar qarz beruvchi sifatida ishtirok etadi. Agar bank krediti munosabatlari natijasida bank va kredit oluvchi yuridik yoki jismoniy shaxs o'rtasida kredit shartnomasi tuzilsa va bu munosabatlar fuqarolik qonunlari bilan tartibga solinsa, davlat kreditiga oid munosabatlar mamlakat ichki qarzlari bilan bog'liq bo'lgan moliyaviy-huquqiy munosabatlardan iborat bo'ladi.

Davlat krediti yuridik va jismoniy shaxslar mablag'larining davlat tomonidan vaqtincha ishlatilib turilishiga aytiladi. Davlat krediti vaqtincha davlat tasarrufiga tushadigan va iqtisodiyotni rivojlantirish, byudjet taqchilligi va boshqa ehtiyojlarning ustuvor yo'nalishlarini moliyalashtirish uchun foydalaniladigan qo'shimcha pul mablag'larining to'planishini ta'minlaydi.

Davlat kreditida davlat – qarz oluvchi, yuridik va jismoniy shaxslar esa qarz beruvchi sifatida namoyon bo‘ladi. Davlat krediti vositasida yuridik va jismoniy shaxslarning mablag‘larini jalb etish turli shakllarda, avvalambor, davlat zayomlari, pul majburiyatlari va boshqa qimmatli qog‘ozlarni chiqarish va ularni joylashtirish yo‘li bilan amalga oshiriladi. Bozor munosabatlari rivojlanishi va qimmatli qog‘ozlar bozorining yuzaga kelishi sharoitlarida davlat kreditining muhim shakli yuridik shaxslar orasida joylashtiriladigan davlat qisqa muddatli zayomlari hisoblanadi.

Davlat krediti deganda ixtiyoriylik asosida yuridik va jismoniy shaxslar ixtiyorida bekor turgan pul mablag‘larini vaqtincha foydalanish uchun davlat ehtiyojlariga jalb etish bilan bog‘liq bo‘lgan pul munosabatlari nazarda tutiladi. Davlat shu yo‘l bilan jalb etilgan daromadlar hisobiga byudjetdagi taqchillikni qoplaydi, iqtisodiyot tarmoqlarini imtiyozli kredit bilan ta‘minlaydi va katta ahamiyatga ega bo‘lgan ehtiyojlar uchun sarflaydi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Bahodirovich, X. B. (2025). O‘ZBEKISTONDA BOJXONA NAZORATI XIZMATINI TASHKIL QILISHNING HUQUQIY ASOSLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 65-71.
2. Bahodirovich, X. B. (2025). TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 10-16.
3. Bakhodirovich, K. B. (2023). *CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF IMPROVING ACCOUNTING IN SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP*. *IMRAS*, 6 (6), 161–165.
4. Kayumovich, K. O. (2020). The highlight priorities for the development of digital tourism in Uzbekistan. *International scientific review*, (LXIX), 61-62.
5. Bahodirovich, X. B. (2024). MOLIYAVIY RISKLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TASNIFLANISHI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 334-339.
6. Bahodirovich, X. B. (2024). MOLIYAVIY HISOBOT XALQARO STANDARTLARI (MHXS) NING TAVSIFI VA MOHIYATI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 218-224.
7. Bahodirovich, X. B. (2024). DIVIDEND SIYOSATINING NAZARIY ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 225-231.
8. Bahodirovich, X. B. (2024). KORXONALARDA SOLIQLARNI REJALASHTIRISH VA UNING BOSQICHLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 205-210.
9. Bahodirovich, X. B. (2024). MOLIYAVIY HISOBOTLARNI MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TUZISHNING NAZARIY ASOSLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 340-346.
10. Bahodirovich, X. B. (2024). MOLIYAVIY AKTIVLARNING MOHIYATI, TASNIFLANISHI VA BAHOLANISHI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 217-219.
11. Bahodirovich, K. B. (2024). RISK IN BOND VALUATION. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 349-354.

12. Bahodirovich, X. B. (2024). O'ZBEKISTONDA KORPORATIV BIRLASHISHLAR VA QO'SHIB OLISHLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 343-348.

13. Bahodirovich, X. B. (2024). O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYA FONDLARI FAOLIYAT MEKANIZMI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 337-342.

14. Bahodirovich, X. B., & Jamilova, E. (2024). AUDITORLIK HISOBOTI VA UNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TUZISH ASOSLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 38-43.

15. Bahodirovich, X. B. (2024). AUDITORLIK XULOSASI VA UNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TUZISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 252-258.

16. Bahodirovich, X. B. (2024). AUDITORLIK TASHKILOTINING HUQUQLARI, MAJBURIYATLARI VA JAVOBGARLIGI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 31-37.

17. Bahodirovich, X. B. (2024). AUDITDA MUHIMLIK DARAJASINI ANIQLASH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 18-23.

18. Bahodirovich, X. B. (2024). AUDITNING AXLOQ KODEKSI VA UNGA QO'YILGAN TALABLAR. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 24-30.

19. Bahodirovich, X. B. (2024). BANK SIRI VA BANK AXBOROTINING MAXFIYLIGIGA RIOYA QILISH TALABLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 259-265.

20. Bahodirovich, X. B. (2024). AUDITORLIK TEKSHIRUVLAR NATIJALARINI UMUMLASHTIRISH VA BAHOLASH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 245-251.

21. Bahodirovich, X. B. (2024). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TARTIBGA SOLISH. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 271-277.

22. Bahodirovich, X. B., & Rajabova, M. (2024). O'ZBEKISTONDA AUDITORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 264-270.

23. Bahodirovich, X. B. (2024). MOLIVAVIY QO'YILMALARNI AUDITORLIK TEKSHIRUVIDAGI AUDIT AMALLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 258-263.

24. Халилов, Б. Б., Нарзуллаева, Г. С., Баходиров, С., & Университети, Б. Д. (2021). TIJORAT BANKLARINING INVESTISSION FAOLIYATI VA UNI SHAKLLANTIRISH MEKANIZMLARI. *MODERN SCIENTIFIC CHALLENGES AND TRENDS*, 51.

25. Кадыров, Д. Х., Ходжаева, Ф. Н., Фарманов, Э. А., & Халилов, Б. Б. (2020). Развитие халыльного туризма в Узбекистане. *Вестник науки и образования*, (6-1 (84)), 31-34.

26. Bahodirovich, K. B. (2024). EXTERNAL FINANCING SOURCES FOR BUSINESSES. *Gospodarka i Innowacje*, 54, 119-124.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

27. Bahodirovich, X. B. (2025). KORXONALARDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI TASHKIL QILISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 72-78.
28. Bahodirovich, X. B. (2025). O'ZBEKISTONDA SOLIQ NAZORATINI AMALGA OSHIRISH SHAKLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 47-53.
29. Bahodirovich, X. B. (2025). RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA MOLYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH AMALIYOTI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 29-34.
30. Bahodirovich, X. B. (2025). SUG'URTA TASHKILOTLARIDA MOLYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 37-43.
31. Bahodirovich, X. B. (2024). AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA QARZ MABLAG'LARI HISOBIGA MOLYALASHTIRISHDA KORPORATIV OBLIGATSIYALAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 211-216.
32. Bahodirovich, X. B. (2024). KICHIK BIZNES SUB'EKTLARINING MOLYAVIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.
33. Bahodirovich, X. B. (2024). O'ZBEKISTONDA MOLYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLYAVIY HISOBOTLARINI TUZISH TARTIBI. *Gospodarka i Innowacje.*, 52, 9-13.
34. Bahodirovich, K. B. (2023). EVOLUTION OF THE AUDITING PROFESSION IN THE SMART MACHINE AGE. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 450-454.
35. Xalilov, B. (2024). ISSUES OF IMPROVING THE FINANCIAL MECHANISM OF SMALL BUSINESS ENTITIES. *Modern Science and Research*, 3(1), 747-753.
36. Akbarovna, N. N., & Bahodirovich, X. B. (2023). AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLYAVIY HISOBOTLARINI TUZISH TARTIBI.
37. Bakhodirovich, K. B. (2023). International accounting models and their characteristics in the conditions of innovative economy. *Zien Journal of Social Sciences and Humanities*, 21, 56-60.
38. Xalilov, B. (2024). COBB-DOUGLAS PRODUCTION FUNCTION AND ITS IMPORTANCE IN BUSINESS MATHEMATICS AND ECONOMIC ANALYSIS. *Modern Science and Research*, 3(1), 754-758.
39. Khalilov, B. B. (2024). INTERNATIONAL ACCOUNTING ANALYSIS. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 740-745.
40. Khalilov, B. (2023). FINANCIAL ELEMENTS OF BUSINESS STABILITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 877-882.
41. Kayumovich, K. O., Annamuradovna, F. S., Kamalovna, S. F., Bahodirovich, K. B., & Kudratovna, F. S. (2020). Directions for improvement digital tourism and tourism info structure in Uzbekistan. *Journal of Critical Reviews*, 7(5), 366-369.
42. Khalilov, B. (2023). FINANCIAL INDICATORS OF BUSINESS EFFICIENCY IN COMPANIES. *Modern Science and Research*, 2(10), 835-839.
43. Khalilov, B. (2024). FOREIGN EXPERIENCE IN PERSONNEL MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 3(2), 974-978.
44. Bahodirovich, K. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). RISK REGULATION IN BANKING SYSTEM. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 231-237.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

45. Bahodirovich, X. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK TIZIMI. ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION, 1(4), 396-404.
46. To'rayevich, I. A. (2025). Attracting Investments into the National Economy and their Management: Current Status. *Miasto Przyszłości*, 56, 315-322.
47. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK SUB'EKTLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI. MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS, 1(3), 319-326.
48. AT, I. (2024). IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA INVESTITSIYA QILISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI TAHLILI. ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION, 1(3), 149-155.
49. AT, I. (2024). MINTAQALAR VA MA'MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD, 1(2), 249-255.
50. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLASH STRATEGIYASINING IQTISODIY MEKANIZMLARI. THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD, 1(2), 256-263.
51. EI, I. JAHON SAVDO KO'RSATKICHLARI ISTIQBOLI VA BUNDA O'ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI UCHUN IMKONIYATLAR.
52. EI, I. (2024). O'ZBEKISTONDA MAKROIQTISODIY KO'RSATKICHLAR O'ZGARISHLARINING 2022 VA 2023 YILLAR VA TARMOQLAR MIQYOSIDA TAHLILI. STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS, 1(3), 44-52.
53. EI, I. (2024). YALPI ICHKI MAHSULOT TUSHUNCHASI VA UNI HISOBLASHNING ASOSIY SHARTLARI. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS, 1(3), 266-274.
54. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 559-568.
55. Tohir o'g'li, M. T., & To'rayevna, S. N. (2024). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSION SIYOSAT. ZAMONAVIY TA'LIMDA FAN VA INNOVATSION TADQIQOTLAR JURNALI, 2(14), 45-53.
56. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2025). IQTISODIYOTNI RAQAMLI KO'RSATISHDA SANOATNING O'RNI. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS, 1(4), 42-50.
57. To'rayevna, S. N. (2024). TEXNOLOGIYA DISKURSI VA YANGI MEDIA SIYOSIY IQTISODIYOTI.
58. To'rayevna, S. N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI.
59. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI.
60. Sodikova, N. (2024). THE MAIN DIRECTIONS OF PROVIDING THE BUSINESS SECTOR WITH QUALIFIED PERSONNEL. *Modern Science and Research*, 3(1), 133-139.

61. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). PANDEMIYA SHAROITIDA O 'ZBEKISTON MILLIY IQTISODIYOTIDAGI TARKIBIY O 'ZGARISHLARNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO 'NALISHLARI VA ISTIQBOLDAGI IQTISODIY O 'SISH PROGNOZLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 111-123.

62. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SANOAT TARMOQLARIDAGI TARKIBIY O 'ZGARISHLAR VA ULARNI BAHOLASH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 101-110.

63. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O 'ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH YO 'NALISHLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 245-254.

64. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O 'ZBEKISTONDA EKSPORT-IMPORT KO 'RSATKICHLARINING TAHLILI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 151-159.

65. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). JAHON SAVDO KO 'RSATKICHLARI ISTIQBOLI VA BUNDA O 'ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI UCHUN IMKONIYATLAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 236-244.

66. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). АНАЛИЗ БЕЗРАБОТИЦЫ В РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАНАХ АФРИКИ И УЗБЕКИСТАНЕ. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 122-128.

67. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ВВП СТРАН ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА (ЕАЭС) И УЗБЕКИСТАНА. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 149-156.

68. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). СПРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ УРОВНЯ ИНФЛЯЦИИ В СТРАНАХ ЕС И УЗБЕКИСТАНЕ. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 206-212.

69. Abidovna, A. S., & Sadilloevna, D. M. (2024). THE IMPACT OF MANAGEMENT PRACTICES ON INNOVATION IN ENTREPRENEURSHIP. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 232-237.

70. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). TEXNOLOGIK JARAYONNING TANNARXINI HISOBLASH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 17-23.

71. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). MAHSULOT TANNARXINI HISOBLASH, XARAJATLARNI TAHLIL QILISH YONDASHUVLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 47-53.

72. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2025). IQTISODIYOTNI RAQAMLI KO 'RSATISHDA SANOATNING O 'RNI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 42-50.

73. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). YENGIL SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION STRATEGIYALAR. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 15-22.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

74. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARXNI HISOBGA OLISH VA UNI OPTIMALLASHTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 40-46.

75. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). KORXONALAR MAHSULOTLARI TANNARXINI ANIQLASHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 54-61.

76. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). XARAJAT TUSHUNCHASI VA MAHSULOT TANNARXINI SHAKLLANTIRISH: NAZARIYA VA AMALIYOT. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 79-85.

77. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). STANDARTLARGA MUVOFIQ XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 62-68.

78. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). BUYURTMA BO'YICHA XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 24-30.

79. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOTNING MOLIVAVIY REJASI VA UNING MUVAFFAQIYATGA TA'SIRI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 8-14.

80. Raxmonqulova, N. O. (2025). HODIMLARNI RAG 'BATLANTIRISH VA MOTIVATSIYA ORQALI ISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 2(1), 29-35.

81. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOT MAQSADLARINI BELGILASH VA ULARGA ERISHISH BO 'YICHA STRATEGIK REJALASHTIRISH JARAYONLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 22-28.

82. Hakimovich, T. M. (2025). PRIORITIES FOR DEEPENING STRUCTURAL CHANGE IN THE ECONOMY. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 84-90.

83. Hakimovich, T. M. (2025). HUDUDLAR IQTISODIYOTINI JADAL RIVOJLANTIRISH BO'YICHA STRATEGIYALARNING QO'LLANILISHI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 129-136.

84. Bazarova, M. (2025). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT MOLIVASI TIZIMIDAGI ISLOHOTLARNING ASOSIY YO'NALISHLARI. *Modern Science and Research*, 4(1), 29-36.

85. Shadiyev, A. X. (2025). A MODERN APPROACH TO THE METHODOLOGY OF TEACHING ECONOMIC DISCIPLINES. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 134-139.

86. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 153-159.

87. Xudoynazarovich, S. A. (2024). KORXONA VA TASHKILOTLARDA PERSONALNI BOSHQARISH TIZIMI VA TAMOYILLARI. *Gospodarka i Innowacje*, 48, 685-690.

88. Shadiyev, A. (2024). TA'LIM MENEJMENTI. TA'LIMNI BOSHQARISH USULLARI VA QARORLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

89. Olimovich, D. I., & Khudoynazarovich, S. A. (2020). The cost-effectiveness of improving the quality of hotel services. *Academy*, (4 (55)), 40-42.
90. Khudoynazarovich, S. A. (2023). CREATING VALUE IN A TOURIST DESTINATION.
91. Akbarovna, N. N. (2024). GLOBALLASHUV SHAROITIDA INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISHDAGI MUAMMOLAR. *Gospodarka i Innowacje*, 54, 107-112.
92. Akbarovna, N. N. (2024). STRATEGIC MANAGEMENT METHODS IN AN INNOVATIVE ECONOMY. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 407-412.
93. Akbarovna, N. N. (2024). MILLIY IQTISODIYOTNI TAHLIL QILISHDA QO‘LLANILADIGAN ASOSIY KO‘RSATKICHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 278-283.
94. Azimov, B. F. (2024). MOLIYAVIY SEKTORDA STATISTIK KUZATISH VA UNING USULLARI. *XALQARO KONFERENSIYA VA JURNALLARNI SIFATLI INDEXLASH XIZMATI*, 1(1), 28-31.
95. Жумаева, З. К. (2019). Современные Тенденции И Направления Развития Инвестиционной Деятельности В Регионах Республики Узбекистан. *Современные Проблемы Социально-Экономических Систем В Условиях Глобализации*, 148-152.
96. Jumayeva, Z. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
97. Bustonovna, J. Z. (2024). IQTISODIY MUAMMOLARNI HAL QILISHDA BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING MUHIM SHARTLARI. *Miasto Przyszłości*, 55, 1436-1440.
98. Джумаева, М. С. (2025). АВТОНОМНЫЕ И ИНТЕГРИРОВАННЫЕ МЕТОДЫ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 135-141.
99. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). BARQAROR RIVOJLANISHGA O‘TISH SHAROITIDA ISHLAB CHIQRISHNI BOSHQARISH VA TASHKIL ETISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 307-312.
100. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI MARKETINGNI QO‘LLASHNING KONSEPTUAL ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 93-99.
101. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). IQDISODIY NOCHOR KORXONALAR TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 284-292.
102. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQADA MEHNAT BOZORI. MEHNAT BOZORINI TARTIBGA SOLISHNING XUDUDIIY ASOSLARI, AHOLI BANDLIGI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YOLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 307-309.
103. Bazarova, M. (2023). EFFECTIVENESS OF USING PR-ADVERTISING SERVICES IN THE PROCESS OF PRODUCT DELIVERY ON THE EXAMPLE OF BUKHARA REGION. *Modern Science and Research*, 2(12), 506-512.